

АКСІОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЗМІСТУ КОНЦЕПТУ ПАТРІОТИЗМ НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНИ

О. І. Маркова, аспірант

iD ORCID: 0000-002-9441-5973

Сумський державний університет,

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна

E-mail: b111zzz000111@gmail.com

Аксіологічна складова змісту концепту ПАТРІОТИЗМ, виявлена за допомогою текстів ЗМІ України, представлена лексикою, що віддзеркалює особливості ментальності українського народу, його світосприйняття та ціннісні орієнтири життя. Предметно-образне навантаження аксіологічного змісту концепту ПАТРІОТИЗМ сформовано мовними одиницями, які наділені універсальними та національно-специфічними характеристиками: система поглядів народу на суспільство; успадковану і культивовану в народі любов до всього рідного (мови, культури, традицій тощо); виявлення почуття любові та відповідальності за долю свого народу за рахунок переваги інтересів суспільства над власними. Оскільки аксіологічна складова виявляє ступінь значимості сприйманого змісту для суб'єкта, то у нашому дослідженні ми виокремили такі ознаки: масштабність (у межах родини, міста, країни), присутність минулого (повага до традиції), сьогодення і майбутнього (патріотизм як запорака щасливої, незалежної, розвиненої країни), активність або пасивність у зовнішньому середовищі. Виявлено суб'єктивно-оцінне ставлення людини до феномену ПАТРІОТИЗМ.

Ключові слова: *концепт, аксіологічна складова, патріотизм, зміст концепту.*

DOI: 10.21272/ Ftrk.2018.10(1)-07

Засобами експлікації концепту у свідомості індивіда можуть слугувати і ті мовні знаки, які прямо не називають цей концепт (тобто не є ім'ям цього концепту). Ідеться про активізацію концепту в свідомості носіїв через асоціації за схемою «стимул => реакція» [8]. Існування подібних асоціацій, що активізують певний концепт у свідомості індивіда, базується на трьох основних засобах виміру концептів – образному, понятійному та ціннісному [5, с. 129]. Під образною стороною розуміють зорові, слухові, тактильні, смакові характеристики предметів, явищ, подій, що відображені у свідомості індивіда. Понятійна ж сторона концепту – це його мовна фіксація, а ціннісна – це важливість зазначеного психічного утворення як для індивідуума, так і для колективу. Аксіологічна складова виявляє ступінь значимості сприйманого змісту для суб'єкта. У ній виділяються такі ознаки: масштабність, емоційна забарвленість, присутність минулого, сьогодення і майбутнього, активність або пасивність у зовнішньому середовищі. На думку Храбан Т. Є., ціннісна складова відображає весь комплекс аксіологічних установок і орієнтирів, ідеалів і моральних імплікацій [11, с. 149].

Одне із важливих завдань нашої розвідки – аналіз ціннісного компоненту досліджуваного концепту в його вербальному вираженні, оскільки феномен ПАТРІОТИЗМ у системі аксіологічних координат українців займає важливе місце. Саме людським чинником, тобто ставленням людини до будь-якого предмета або явища світу на певному етапі оволодіння цим світом, а також різноманіттям світу й можливостями його сприйняття, пояснюється не тільки вибір найменувань для нього, але й спосіб його опису [10, с. 131]. **Актуальність** дослідження зумовлюється необхідністю вивчення аксіологічної специфіки універсальних концептів та особливостей процесів їх формування і змін у межах когнітивної семантики.

ПАТРІОТИЗМ належить до важливих концептотвірних понять української національної картини світу. На думку Антіпова О. С., у свідомості нації закладено

© Маркова О. І., 2018

шанування материнської мови, любов до Батьківщини, боротьба за національну свободу держави, її культуру, тобто почуття патріотизму, яке зазвичай посилюється в кризові й перехідні етапи розвитку суспільства, у періоди соціально-політичних змін, якими позначені помежів'я століть (кінець XIX – початок XX ст. та кінець XX – наші дні) [1, с. 226]. Про морально-очищувальний вплив патріотизму йшлося у Радицева О. М.: «Не всі народжені на батьківщині достойні величного найменування сина Вітчизни (патріота)... – писав він. – Справжня людина і син Вітчизни є одне і те ж... Він пломеніє найніжнішою любов'ю до цілісності і спокою своїх співвітчизників...» [7, с. 205]. Сьогодні патріотизм має нове тлумачення: патріотизм – це суспільний і моральний принцип, що характеризує ставлення людей до своєї країни, яке виявляється у визначеному способі дій та складному комплексі суспільних почуттів, що загалом називається любов'ю до батьківщини [9, с. 226]. Гузенко С. В. зазначає, що ментальна ідея патріотизму складається з двох основних семантичних блоків: предметного дейктичного, що вказує на певну країну у певний час, і прагматичного, що відображає емоційне й оцінне ставлення носіїв цієї ідеї [3, с. 235].

Мета дослідження полягає у визначенні образно-прагматичних особливостей репрезентації аксіологічного змісту концепту ПАТРІОТИЗМ у газетному дискурсі, а саме: його універсальних та національно-специфічних характеристик.

Об'єктом дослідження є концепт ПАТРІОТИЗМ у газетному дискурсі України.

Предметом дослідження є його національно-специфічні риси, що сформувалися в процесі функціонування досліджуваного концепту в газетному дискурсі.

У газетному дискурсі ПАТРІОТИЗМ головним чином оцінюється крізь призму суб'єктивно-оцінного ставлення людини до нього, а саме: діяльність особистості, групи людей, об'єднаних спільною метою, провідною ідеєю яких є служіння на благо української спільноти: *патріотична еліта* (3, № 167, 28.12.2016); *великий патріот України Богдан Гаврилишин* (3, № 159, 13.12.2016); *зі священницьких родин були Степан Бандера, Роман Шухевич та інші українські патріоти* (3, № 058, 12.05.2016); *почуття патріотизму, любов до Вітчизни – ось зміст життя генерала Момота* (3, № 024, 18.02.2015); *у наш час яскраво проявляють свій патріотизм спортсмени–паралімпійці* (3, № 106, 12.06.2010); *за високу національну свідомість та патріотизм нагородили Михайла Дорошенка (редактора «УМ»)* (3, № 012, 22.01.2010); *патріотизм відомої в Києві групи молодих художників* (3, № 026, 08.02.2008); *патріотизм лесбійок* (3, № 108, 12.06.2008); *блок «Нашої України» символізує український патріотизм* (3, № 17, 28.01.2006); *Юрій Ілленко - відомий режисер й палкий патріот* (3, № 109, 17.06.2006); *якщо знати правду про великого патріота – Романа Шухевича, то подібними на нього захочуть бути тисячі сучасних українських хлопчаків в усіх регіонах держави* (3, № 015, 26.01.2007); *український майстер спорту з поліатлону Віктор Степаненко проявив небувалий патріотизм в окупованій Кадіївці (колишній Стаханов). Атлет розгорнув прапор України* (5, 18 вересня 2017, 16.00).

Аксіологічне поле концепту ПАТРІОТИЗМ віддзеркалює особливості ментальності народу, його світосприйняття та ціннісні орієнтири життя. Про це свідчить передусім невелика кількість мовних одиниць, що визначаються нейтральною семантикою. У більшості випадків вербалізація концепту пов'язана з оцінною характеристикою ПАТРІОТИЗМУ в контексті сімейного життя – виховання почуття патріотизму в родині: *український патріотизм Софія Русова зуміла передати своїм нащадкам, які виростили за кордоном – в США та Канаді, але залишилися українцями* (3, № 031, 18.02.2010), *Олег Ольжич висловлював щире подяку своєму батькові Олександру Олесю за дух українства і патріотизму, що він прищеплював синові змалечку* (3, № 002, 05.01.2010), *наша мама нас завжди повчала: «Бути українцями і відверто про це заявляти – також патріотизм, і про це, діти, пам'ятайте завжди»* (1, № 7, 28 лютого 2014), *поляки – великі патріоти. Любов до*

Вітчизни вони вбирають з молоком матері, з першим вивченим віршем (1, № 22, 21 червня 2013).

Нині в Україні є всі передумови для відродження й соціально-культурного розвитку української нації. Настав час виховувати у молоді патріотичні почуття, усвідомлення свого українства, пробуджувати національну самосвідомість, любов до рідної Вітчизни. Саме тому в газетному дискурсі значно більша кількість прикладів, що пов'язана з оцінною характеристикою досліджуваного концепту в контексті суспільного життя:

– виховання патріотизму за допомогою фільмів, журналів: *Президент розпорядився зняти художній фільм про Героїв Крут і події Української революції 1917–1921 років* (3, № 198, 27.10.2007), *дитячий журнал...виховує юних українців у дусі патріотизму* (3, № 240, 22.12.2005), *росіяни дбають про патріотичне виховання молоді, тому вже мають двосерійну художню стрічку із назвою «Кадети»* (3, № 009, 18.01.2007);

– фестивалів: *ідея фестивалю полягає у патріотичному вихованні молоді, її консолідації у національних питаннях* (3, № 179, 25.09.2004), *фестиваль засновано з метою ...виховання почуття патріотизму та любові до Батьківщини, її культурної спадщини* (6, 30.09. 2016, 16:56:26), *фестиваль «Мазепа-Фест»...асоціюється з духом патріотизму, високими моральними цінностями та розвитком культури і духовності. Кожен з музикантів, що в усі роки піднімався на сцену фестивалю є великим патріотом України*(6, 26.09.2016 10:12:00),*на Прикарпатті проходить Березів Бандер фест – етнофестиваль, в патріотичному дусі* (2, 16.05. 2016),*«Ще однією присмисловою рисою робіт учасників фестивалю є гостре відчуття патріотизму* (6, 05.09.2016 11:35:34);

– виховні і мистецькі заходи: *цей захід мав демонструвати не лише силу й міць молодій армії, а й взагалі її наявність, сповнюючи патріотизмом і надією серця українців* (3, № 152, 18.08.2005), *мистецький проект в зоні АТО має підвищити рівень патріотизму мешканців східних регіонів* (3, № 011, 26.01.2011);

– телепрограми: *коли ми в липні 1990 р. започаткували програму «Прапор України на вершинах світу», її головною метою це тоді визначили підняття духовності: чесність, патріотизм, націоналізм* (3, №168, 13. 09. 2005);

– спорт: *футбол – гра мільйонів, яка важлива не тільки як розвага. Це імідж міста, престиж країни. Тобто йдеться про виховання патріотизму* (3, № 064, 07.04.2006), *Донецьк вишанував «Шахтар» не просто як футбольний клуб, а ще й як один із важливих важелів відомого місцевого патріотизму* (3, № 148, 15.08.2006), *мета «Пласту» (національна скаутська організація України) – сприяти всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню української молоді* (3, № 067, 12.04.2006);

– музика: *любов до Батьківщини, яка виявляється вагомішою за особисті стосунки, і є лейтмотивом першої української рок-опери «Біла ворона».*«Біла ворона» *наповнена потужним патріотичним пафосом.*(6, 20.07.2016, 11:12:47),

– пам'ятники: *ініціатори спорудження Пантеону наголосили, що нарешті в Україні з'явилося місце, куди можна привести дітей та молодь, аби на прикладі цих вояків, а не абстрактних казкових героїв, вчити їх патріотизму та історії України* (3, № 089, 22.05.2007).

Однією з ознак патріотизму також є політична культура. Це, насамперед, рівень задоволення людиною й суспільством політичних ідей, концепцій, програм, досягнень суспільно-політичних думок [6, с. 149]. У газетному дискурсі достатня кількість прикладів досліджуваного концепту, у яких ПАТРІОТИЗМ оцінюється позитивно, акцентується його необхідність: *сьогодні в умовах війни, політичної та економічної кризи «ключовою мотивацією» прийняття рішень для будь-якої людини повинен бути патріотизм* (1, № 17, 16 травня 2016), *виростаючи без любові до своєї землі, без глибинного патріотизму – ми ніщо, убогі безбатченки, яничари* (3, № 041, 03.03.2006), *патріотизм передбачає не тільки любов до власного народу, а й повагу*

до інших, пошанування кожної людини, незалежно від її національності та громадянства (3, № 134, 26.07.2006), патріотизм (не галасливий, зрозуміло) охоронна система нації (3, № 117, 04.07.2007), патріотизм в ім'я українського суверенітету, демократії і європейського майбутнього – це не погана, а дуже добра річ (1, № 18, 20 травня 2016).

ПАТРІОТИЗМ визначає найвищу і найсильнішу духовну силу, що зумовлює активну життєву позицію людини, фундаментальну особистісну цінність [8, с.4]. Патріотизм як політична свідомість (опосередковане відображення політичного життя суспільства, суттю якого є проблеми влади, формування і розвиток задоволення інтересів і потреб політичних суб'єктів, сукупність поглядів, оцінок, настанов, які відображають політично-владні відносини, набувають певної самостійності) виявляється через метонімічні та метафоричні образи, семантика яких інформує про певний соціальний або емоційний стан, що зазвичай оцінюється надто емоційно, з елементами позитиву чи негативу: *патріотизм, який будується на успіхах нашої єдиної нації* (3, № 084, 11.05.2005), *загублений українцями патріотизм* (3, № 105, 23.08.2016), *заякування патріотизму* (3, № 166, 27.12.2016), *більшість вояків зайняті справою і несуть у своєму серці патріотичний вогонь* (3, № 148, 22.11.2016), *от зараз патріотизм заикалює. Але ж такий стан не вічний. Його потрібно підживлювати* (3, № 140, 24.09.2014), *запал патріотизму зів'яв* (3, № 176, 20.09.2008), *музика юнацького патріотизму* (3, №159, 28.08.2008), *патріотизм «вибуяв» під осінніми зливами* (3, № 146, 07.08.2004), *в очах цього медійника блищить регіональний патріотизм*(3, № 137, 28.07.2005),*хвиля патріотизму повернула втрачений було морально-бойовий дух військових* (1, № 20, 6 червня 2014).

ПАТРІОТИЗМ корелює із парадигмою ціннісних явищ, до яких, зокрема, належать:

– активна позиція в суспільстві, що сприяє розбудові країни: *найбільш свідомі, патріотична та активна частина народу є інструментом для побудови незалежної України* (3, №189, 14.10.2003), *всі призначення на посади влади мають відбуватися за принципом «трьох П»: патріотизм, порядність, професіоналізм* (1, № 14, 18 квітня 2014), *наша економіка залежить від патріотизму* (1, № 48, 11 грудня 2009), *що любов до своєї землі, країни, до свого народу (все, що означає поняття патріотизм) здатна пробудити в людях, особливо у молодих, бажання працювати не лише для особистого збагачення, а й для блага інших людей та своєї країни. Тобто виховання може бути прямим рушієм покращення економічної, політичної, морально-правової ситуації в країні* (4, № 065, 08.04.2006);

– активна позиція в суспільстві, що сприяє дотриманню інтересів країни: *патріот – це людина, яка зранку йде на роботу з думкою «що я сьогодні зроблю для України», а ввечері повертається з думкою – «чи зробив я щось корисне для України?»* (3, № 222, 28.11.2003), *громада Тернополя завжди була взірцем справжнього патріотизму* (3, № 24, 10.02.2004), *люди, які вийшли на вулиці, аби вимагати від влади реалізувати вибір європейського майбутнього української нації. Відданість цих людей демократичним цінностям, їхній патріотизм вражає* (3, № 178, 04.12.2013);

– негативне ставлення до показного вияву патріотизму: *парадний патріотизм – до виборів, до свята незалежності, матері, Конституції, Києва – викликає стійку відразу своєю глянцевою фальшивістю*(3, №94, 26.05.2004), *варто правильно побудувати наступну виборчу кампанію, вкинути в маси заряд гасел на тему регіонального патріотизму – і Партія регіонів знову візьме свій куш*(3, № 166, 12.09.2006), *країні, яка претендує на звання сучасної цивілізованої держави, соромно ходити у клоунах і розважати західних інтелектуалів «роздутим патріотизмом» та етнографічними мотивами в політичній моді* (3, № 209,13.11.2007), *розкол справжніх українських патріотичних сил, абстрактні розмови про патріотизм* (3, № 159, 31.10.2013), *патріотизм почуття інтимне, а те, що інколи видається на маси, – часто технологічне* (1, № 19, 29 травня 2015), *показова іграшка*

«патріотизм» (1, № 34, 26 вересня 2014), хибною є думка, що наполегливий показний патріотизм у ЗМІ може бути ефективним (1, № 9, 14 березня 2014), будь-який істеричний патріотизм – це лише перший показник невпевненості у собі (1, № 36, 28 вересня 2007);

– патріотизм як високий стандарт професіоналізму, наприклад: в держслужбовцеві мене цікавлять тільки такі якості, як професіоналізм, патріотизм, порядність (3, № 105, 09.06.2005), обов'язкова вимога до держслужбовця – патріотизм (3, № 164, 21.12.2011), військовий психолог з швидкою реакцією, з великим патріотизмом, професіоналізмом потрібний армії (3, № 011, 26.01.2017).

М. Грушевський зазначав: «Мова вирішила долю українського відродження. Мові була зобов'язана Україна тим, що українознавство не обмежалося збиранням творів народної словесності, складанням граматики і словників, а перейшло у справжнє національне відродження» [4, с. 49]. Саме тому провідне місце в патріотичному вихованні й пробудженні національної самосвідомості належить мові: патріотична акція «Не будь байдужим!» має на меті захист та поширення в країні української мови, розвиток українського патріотизму (3, № 092, 24.05.2006).

Аксіологічна складова концепту ПАТРІОТИЗМ визначається однією з форм супідрядності особистих і суспільних інтересів, єднання людини і батьківщини. Вияви такого єднання показові під час історичних потрясінь, коли загострюються патріотичні почуття мас. У газетному дискурсі України виявлено тексти, які завідомо містять негативну оцінку певних складних соціальних, економічних, політичних моментів, що надали концепту ПАТРІОТИЗМУ пейоративних характеристик: Ми живемо у «суспільстві спектаклів»: показного патріотизму та реальної продажності (3, № 010, 17. 01. 2008), хочете демонструвати свій «патріотизм» – робіть це віддалік від військових об'єктів та іноземних кораблів, які прибули на міжнародні планові маневри, що проводяться за згодою парламенту (3, № 122, 11.07.2007), місцевий люд Донеччини як бідував, так і бідує, нагородований хіба гіпертрофованим і штучним відчуттям регіонального патріотизму (3, № 087, 14.05.2005), патріотизм – то такі розжові окуляри, але мало-помалу хтось спершу розіб'є скельця, а потім по одному витягне уламки (День №156, 22.08.2008).

Звісно, ключем для розуміння детермінантних чинників та особливостей репрезентації образів концепту ПАТРІОТИЗМ з негативною оцінною семантикою є знання позамовних реалій, тобто тих умов соціального життя, у яких перебували суб'єкти номінацій. Під час змін природною є криза довіри до влади та криза цінностей. Довіра до очільників держави, політиків дуже низька. У текстах звучить одверта критика зради ідеалів і переконань: за 20 років незалежності сприйняття громадянами України слова «патріотизм» пройшло всі стадії розвитку та деградації.... кожна нова влада робила спробу це сприйняття спрямувати в потрібне русло (згідно з власним розумінням, звісно) (1, № 8, 2 березня 2012), політики, які дорвались до влади, теж переймаються своїми власними інтересами. Патріотизм є для них лише принагідним аксесуаром (1, № 28, 1 серпня 2008), сально-квасний патріотизм політиків зазвичай обмежується часом телефірів (1, № 5, 8 лютого 2008), політики ... щоденно з екранів запевняють український народ у патріотизмі, вірності і служінні на благо держави (4, 18 лютого 2016, 13:27), в українському суспільстві тривалий час патріотизм використовують як фішку в особистих цілях (3, № 222, 28.11.2003).

Також у газетному дискурсі України виявлено тексти, які містять позитивну оцінку певних складних соціальних, економічних, політичних моментів. ПАТРІОТИЗМ як дія, спрямована на створення захисту, опосередковується типами соціальних відносин, які накладають свій відбиток на його позитивне сприйняття і зумовлюють базові параметри його аксіологічної характеристики (захист). Відомо, що набуто необхідно захищати, про що й слушно зазначається в газетному дискурсі: зовнішня загроза прискорила процес формування сучасної української політичної

нації на засадах громадянського патріотизму (3, № 011, 26.01.2017), українцям не стати ні патріотами, ні християнами без дбання про те, аби Україна була б єдина, неподільна (3, № 148, 08.10. 2014), мужність, героїзм та патріотизм воїнів здатні подолати будь-які перешкоди на шляху до миру в Україні (4, 06.12.2014, 10:30), Україні вдалося побудувати практично нову армію, яка має сильний дух і високий патріотизм (5, 26. 11.2014, 14:44).

Отже, аксіологічна складова змісту концепту ПАТРИОТИЗМ, виявлена за допомогою текстів ЗМІ України, представлена лексикою, що віддзеркалює особливості ментальності українського народу, його світосприйняття та ціннісні орієнтири життя. Предметно-образне навантаження аксіологічного змісту концепту ПАТРИОТИЗМ сформовано мовними одиницями, які наділені універсальними та національно-специфічними характеристиками: система поглядів народу на суспільство; успадковану і культивовану в народі любов до всього рідного (мови, культури, традицій тощо); виявлення почуття любові і відповідальності за долю свого народу за рахунок переваги інтересів суспільства над власними. Оскільки аксіологічна складова виявляє ступінь значимості сприйманого змісту для суб'єкта, то у нашому дослідженні ми виокремили такі ознаки: масштабність (у межах родини, міста, країни), присутність минулого (повага до традицій), сьогодення і майбутнього (патріотизм як запорука щасливої, незалежної, розвиненої країни), активність або пасивність у зовнішньому середовищі. Виявлено суб'єктивно-оцінне ставлення людини до феномену ПАТРИОТИЗМ, а саме: діяльність особистості або групи людей, об'єднаних спільною метою, провідною ідеєю яких є служіння на благо української спільноти; в контексті сімейного та суспільного життя – виховання почуття патріотизму в родині та в суспільній свідомості (фільми, журнали, фестивалі тощо); патріотизм як політична свідомість (опосередковане відображення політичного життя суспільства); активна позиція в суспільстві, що сприяє розбудові країни; активна позиція в суспільстві, що сприяє дотриманню інтересів країни; ПАТРИОТИЗМ як дія, спрямована на створення захисту.

АКСИОЛОГИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ СОДЕРЖАНИЯ КОНЦЕПТА «ПАТРИОТИЗМ» НА МАТЕРИАЛЕ ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСА УКРАИНЫ

О. И. Маркова, аспирант

Сумский государственный университет,
ул. Римского-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина
E-mail: b111zzz000111@gmail.com

Аксиологическая составляющая содержания концепта ПАТРИОТИЗМ, определенная с помощью текстов СМИ Украины, представлена лексикой, отображающей особенности ментальности украинского народа, его мировосприятие и ценностные ориентиры жизни. Предметно-образная нагрузка аксиологического содержания концепта ПАТРИОТИЗМ сформировано языковыми единицами, наделенными универсальными и национально-специфическими характеристиками: система взглядов народа на общество, унаследованную и культивированную в народе любовь ко всему родному (язык, культура, традиции и так далее), выявление чувства любви и ответственности за судьбу своего народа за счет преобладания общественных интересов над личными. Поскольку аксиологическая составляющая определяет степень значимости воспринимаемого содержания для субъекта, то в нашей работе мы выявили такие признаки: масштабность (в границах семьи, города, страны), присутствие прошлого (уважение к традициям), сегодняшний день и будущее (патриотизм как основа счастливой, независимой страны). Выведено субъективно-оценочное отношение человека к феномену ПАТРИОТИЗМ.

Ключеві слова: концепт, аксіологічна складова, патріотизм, содержание концепта.

AXIOLOGICAL COMPONENT OF THE PATRIOTISM CONCEPT ON MATERIAL OF THE UKRAINIAN NEWSPAPER DISCOURSE

*Olga Markova, Postgraduate Student,
Sumy State University,
2, Rymskoho-Korsakova St., Sumy, 40007, Ukraine
E-mail: b111zz000111@gmail.com*

An axiological component contained in the PATRIOTISM concept is discovered through the texts of the Ukrainian media, it is represented by the vocabulary, which reflects the peculiarities of the Ukrainian people's mentality, worldview and life values. The linguistic units form the subjective and figurative loading of the axiological content of this concept. They are endowed with universal as well as specific national characteristics: the system of people's views on the society; love for everything native (language, culture, traditions, etc.), which is inherited and cultivated in the people; revealing a sense of love and responsibility for the fate of their people when social interests are preferred over their own. Since an axiological component reveals the degree of significance of the perceived content for the subject, the following features are distinguished in the study: scale (within the family, city, and country), the presence of the past (respect for the traditions), present and future (patriotism as a pledge of a happy, independent, developed country), activity or passivity in the external environment. The subjective and estimative attitude of a person to the phenomenon of PATRIOTISM has been revealed.

Keywords: *concept, axiological component, patriotism, concept content.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антіпов О. С. Феномен патріотизму як один зі складників національно-мовної картини світу / О. С. Антіпов // Теоретична і дидактична філологія. – 2014. – Вип. 17. – С. 226-237.
2. Бех І. Д. Духовні цінності в розвитку особистості / І. Бех // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 130-137.
3. Гузенко С. В. Концепт «патріотизм» у сучасному публіцистичному дискурсі / С. В. Гузенко // Studia methodological. – Ternopil, 2015. – Issue 40. – P. 235-240.
4. Грушевський М. С. Очерк истории украинского народа. – СПб., 1904.
5. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
6. Онопрієнко О. Патріотичне виховання як науково-педагогічна проблема: понятійний аспект / О. Онопрієнко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. – Умань : РВЦ «Софія», 2007. – Вип. 20. – С. 149–157.
7. Радищев А. Н. Сб. соч. – М., 1952. – С. 205–206.
8. Слышкин Г. Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе / Г. Г. Слышкин. – М., 2000. – 128 с.
9. Україна у контексті світової цивілізації / Д. О. Тхоржевський, Ю. Д. Руденко, П. П. Хропко, В. К. Сидоренко та ін.; за ред. Д. О. Тхоржевського. – К., 1999.
10. Фесенко И. М. Современная картина мира и её отражение в английском языке / И. М. Фесенко // Вісник Запорізького державного університету. Серія «Філологічні науки». – 2001. – № 4. – С. 130–132.
11. Храбан Т. Є. Зміст і структура концепту APPEARANCE: комплексний підхід / Т. Є. Храбан // Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер. : Філологічні науки (мовознавство). – 2016. – № 5(2). – С. 148–152.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. «Дзеркало тижня»: суспільно-політичний тижневик / ред. В. Мостовий – К., 2006-2014.
2. «Галицький кореспондент»: суспільно-політичний тижневик / ред. Тетяна Соболик – Івано-Франківськ, 2017.
3. «Україна молода»: щоденна інформаційно-політична газета / ред. М. Дорошенко – К., 2003-2017.
4. «Урядовий кур'єр»: щоденне видання центральних органів влади України / ред. С. Брага – К., 2014.
5. Українська правда: інтернет-газета / ред. Севгіль Мусаєва-Боровик – К., 2017.
6. «Культура України»: загальнодержавна українська щотижнева газета / ред. Євген Букет (з травня 2015) – К., 2014-2016.

REFERENCES

1. Antipov O. S. (2014). Fenomen patriotyzmu yak odyn zi skladnykiv natsional'no-movnoyi kartyny svitu [The phenomenon of patriotism as one of the components of the national-language picture of the world] *Teoretychna i dydaktychna filolohiya*, 17, 226-237.

2. Bekh, I. D. (1997). Dukhovni tsinnosti v rozvytku osobystosti [Spiritual values in the development of personality] *Pedahohika i psykholohiya*, 1, 130-137.
3. Huzenko, S. V. (2015). Kontsept «patriotyzm» u suchasnomu publitsystychnomu dyskursi [Concept “Patriotism” in modern journalistic discourse]. *Studia methodological*, 40, 235-240. Ternopil, Ukraine.
4. Hrushevs'kyi, M. S. (1904). *Ocherk ystoryi ukraïnskoho naroda*. [Essay on the history of the Ukrainian people]. St.-Petersburg, Russia.
5. Karasik, V. Y. (2004). *Yazykovoy kruh: lychnost', kontsepty, dyskurs* [Language circle: personality, concepts, discourse]. Moscow, Russia : Hnozys.
6. Onopriyenko, O. (2007). Patriotychno vykhovannya yak naukovo-pedahohichna problema: ponyatiynyy aspekt [Patriotic education as a scientific and pedagogical problem: the conceptual aspect]. *Psykholoho-pedahohichni problemy sil's'koyi shkoly*, 20, 149–157. Uman', Ukraine: RVTs «Sofiya».
7. Radishchev, A. N. (1952). *An omnibus edition* (Vols.1-3), pp. 205–206. Moscow, Russia,
8. Slyshkyn, H. H. (2000). *Ot teksta k simvolu: lyngvokul'turnye kontsepty pretsedentnykh tekstov v soznanii i diskurse* [From text to character: linguistic and cultural concepts of precedent texts in consciousness and discourse]. Moscow, Russia.
9. Tkhorzhevs'kyi, D. O., Rudenko, Yu. D., Khropko, P. P., Sydorenko, V. K., et al.; D. O. Tkhorzhevskyi (Ed.). (1999). *Ukrayina u konteksti svitovoi tsyvilizatsii* [Ukraine in the context of world civilization]. Kyiv, Ukraine.
10. Fesenko, Y. M. (2001). Sovremennaia kartina mira i yeio otrazhen'e v angliiskom yazyke [The contemporary picture of the world and its reflection in English]. *Visnyk Zaporiz'koho derzhavnoho universytetu. Seriya “Filolohichni nauky”*, 4, 130–132.
11. Khraban, T. Ye. (2016). Zmist i struktura kontseptu APPEARANCE: kompleksnyi pidkhid [The content and structure of the concept of APPEARANCE: a comprehensive approach]. *Naukovyy visnyk Drohobys't'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Ser. : Filolohichni nauky (movoznavstvo)*, 5(2), 148–152.

ILLUSTRATIONS

1. Mostovyi, V. (Ed.). (2006-2014). *Socio-political weekly “Dzerkalo tyzhnya”*. Kyiv, Ukraine.
2. Sobolyk, T. (Ed.). (2017). *Socio-political weekly “Halys'kyi korespondent”*. Ivano-Frankivs'k, Ukraine.
3. Doroshenko, M. (Ed.). (2003-2017). *Daily newspaper “Ukrayina moloda”*. Kyiv, Ukraine.
4. Braha, S. (Ed.). (2014). *Daily newspaper for publication of the central authorities of Ukraine “Uriadovyi kur'er”*. Kyiv, Ukraine.
5. Musayeva-Borovyk, S. (Ed.). (2017). *Internet newspaper “Ukrayins'ka pravda”*. Kyiv, Ukraine.
6. Buket, Ye. (Ed.). (2014-2016). *Weekly newspaper “Kul'tura Ukrainy”*. Kyiv, Ukraine.

Надійшла до редакції 22 січня 2018 р.